Evropský parlament
2024-2029

Hospodářský a měnový výbor

2024/2116(INI)

12.3.2025

NÁVRH ZPRÁVY

o usnadnění financování investic a reforem na podporu evropské konkurenceschopnosti a vytvoření unie kapitálových trhů (Draghiho zpráva)
(2024/2116(INI))

Hospodářský a měnový výbor

Zpravodajka: Aurore Lalucq

OBSAH

Strana

NÁVRH USNESENÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU 3

VYSVĚTLUJÍCÍ PROHLÁŠENÍ.....8

PŘÍLOHA: SUBJEKTY NEBO OSOBY, OD NICHŽ ZPRAVODAJKA OBDRŽELA PODNĚTY 10

NÁVRH USNESENÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU

o usnadnění financování investic a reforem na podporu evropské konkurenceschopnosti a vytvoření unie kapitálových trhů (Draghiho zpráva)
(2024/2116(INI))

Evropský parlament,

– s ohledem na dokument ze dne 18. července 2024 s názvem „Volba Evropy: politické směry pro příští Evropskou komisi 2024–2029“, který zveřejnila předsedkyně Komise Ursula von der Leyenová,

– s ohledem na zprávu Maria Draghiho ze dne 9. září 2024 s názvem „Budoucnost evropské konkurenceschopnosti“ (Draghiho zpráva),

– s ohledem na zprávu Enrica Letty ze dne 17. dubna 2024 s názvem „Mnohem více než jen trh“ (Lettova zpráva),

– s ohledem na zprávu Christiana Noyera ze dne 25. dubna 2024 s názvem „Rozvoj evropských kapitálových trhů za účelem financování budoucnosti“,

– s ohledem na dopis předsedkyně von der Leyenové o obraně, který zaslala Evropské radě před jejím zasedáním dne 6. března 2025,

– s ohledem na závěry zasedání Evropské rady ze dne 6. března 2025 o evropské obraně,

– s ohledem na prohlášení o budoucnosti unie kapitálových trhů ze dne 11. března 2024, které vydala Euroskupina v inkluzivním formátu,

– s ohledem na plán na vysoké úrovni z května 2024, který vytyčil opatření navazující na prohlášení o budoucnosti unie kapitálových trhů, jež vydala Euroskupina v inkluzivním formátu,

– s ohledem na závěry zasedání Evropské rady, které proběhlo ve dnech 17. a 18. dubna 2024,

– s ohledem na prohlášení Evropského orgánu pro pojišťovnictví a zaměstnanecké penzijní pojištění ze dne 25. dubna 2024 nazvané „Jak mohou evropští pojistitelé a penzijní fondy přispět k dalšímu posílení unie kapitálových trhů“,

– s ohledem na poziční dokument Evropského orgánu pro cenné papíry a trhy (ESMA) z května 2024 nazvaný „Budování účinnějších a přitažlivějších kapitálových trhů v EU“,

– s ohledem na prohlášení Rady guvernérů Evropské centrální banky ze dne 7. března 2024 o pokroku v budování unie kapitálových trhů,

– s ohledem na své usnesení ze dne 8. října 2020 o dalším rozvoji unie kapitálových trhů (CMU): lepší přístup, zejména malých a středních podniků, k finančním prostředkům na kapitálovém trhu a další posílení účasti retailových investorů[1],

– s ohledem na své usnesení ze dne 9. července 2015 týkající se vytváření unie kapitálových trhů[2],

– s ohledem na článek 55 jednacího řádu,

– s ohledem na stanovisko Rozpočtového výboru,

– s ohledem na zprávu Hospodářského a měnového výboru (A10-0000/2025),

A. vzhledem k tomu, že podle Draghiho zprávy jsou k obnovení produktivity EU a ke splnění jejích environmentálních a sociálních cílů EU nutné dodatečné roční investice minimálně ve výši 750 až 800 miliard EUR;

B. vzhledem k tomu, že plán ReArm Europe sestává z pěti pilířů zaměřených na financování bezpečnosti a obrany Evropy, které má být zajištěno jak z veřejných investic, tak pomocí unie úspor a investic;

C. vzhledem k tomu, že soukromý sektor v Evropě tradičně přispívá přibližně čtyřmi pětinami produktivních investic a veřejný sektor pokrývá zbývající část financování[3];

D. vzhledem k tomu, že podle Draghiho zprávy činily úspory domácností v EU v roce 2022 1 390 miliard EUR, kdežto ve Spojených státech činila výše těchto úspor 840 miliard EUR;

E. vzhledem k tomu, že domácnosti v EU uspořily 14,79 % svého disponibilního příjmu a občané EU měli 31,01 % úspor v hotovosti a na bankovních účtech (11,63 bilionu EUR), jež nabízejí jen omezené výnosy; vzhledem k tomu, že 36 % financí (13,42 bilionu EUR) měli občané EU v akciích a investičních fondech a 27 % (10,06 bilionu EUR) v produktech pojišťoven a penzijních fondů a ve standardizovaných zárukách[4];

F. vzhledem k tomu, že podle Draghiho zprávy přemístilo v letech 2008 až 2021 téměř 30 % tzv. „jednorožců“ (začínajících podniků, jejichž hodnota přesáhla jednu miliardu USD) svá ústředí do zahraničí, zejména do Spojených států;

G. vzhledem k tomu, že výdaje na výzkum a vývoj představovaly v roce 2021 v EU 2,1 % HDP, avšak ve Spojených státech činily tyto výdaje 3,5 % a v Číně 2,4 %, ačkoliv Lisabonská strategie z roku 2000 stanovila pro tyto výdaje cíl na úrovni 3 %;

Vytváření společné vize pro evropskou produktivitu a udržitelný růst

[1] Úř. věst. C 395, 29.9.2021, s. 89.
[2] Úř. věst. C 265, 11.8.2017, s. 76.
[3] Draghi, *The future of European competitiveness Part A | A competitiveness strategy for Europe* (Budoucnost evropské konkurenceschopnosti, část A, Strategie konkurenceschopnosti pro Evropu), 2024.
[4] Eurostat, Financial flows and stock, 2023 https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/NASA_10_F_BS__custom_13650774/default/table?lang=en.

1. s ohledem na geopolitickou nestabilitu a napětí na mezinárodní scéně vyzývá k všeobecné mobilizaci všech finančních zdrojů a dostupných nástrojů za účelem posílení bezpečnosti a průmyslové a technologické suverenity EU, pokračování v ekologické transformaci, vytváření kvalitních pracovních míst a podpory vzestupné sociální konvergence;

2. vítá znovuzahájení debaty, podnícené Draghiho zprávou a Lettovou zprávou, o tom, že je nutné obnovit produktivitu EU;

3. uznává, že tyto zprávy jsou pro evropské i vnitrostátní činitele s rozhodovací pravomocí varovným signálem a současně slouží jako výchozí bod pro opatření na podporu soukromých i veřejných investic;

4. vyjadřuje politování nad tím, že mnozí podnikatelé se sídlem v EU cítí potřebu přesunout svůj podnik mimo EU, pokud chtějí mít snazší přístup k financování a zdrojům; lituje, že se obracejí na poskytovatele rizikového kapitálu mimo EU a expandují na zahraničních trzích;

5. zdůrazňuje, že veřejné zdroje by měly být primárně využívány k zajištění udržitelnosti a dostupnosti veřejných služeb a infrastruktury a zároveň by měly podněcovat soukromé investice do inovativních a čistých průmyslových odvětví za jasně stanovených podmínek;

Mobilizace soukromých investic a usnadnění přístupu k financování

6. domnívá se, že kapitálové trhy EU budou atraktivnější, pokud dojde k další integraci vnitřního trhu EU a budou existovat ekonomické příležitosti pro soukromé investice, které umožní vyšší návratnost; vyzývá Komisi a členské státy, aby navrhly legislativní či jiná řešení, jež podpoří vznik celounijního kapitálového trhu, který bude dostatečně velký, likvidní, hluboký a transparentní, aby přilákal jak investory z EU, tak i mezinárodní investory;

7. podporuje integraci institucionálních rámců a tržních struktur; opakuje svůj požadavek, aby byly Evropskému orgánu pro cenné papíry a trhy (ESMA) svěřeny pravomoci přímého dohledu nad celoevropskými tržními infrastrukturami;

8. naléhavě vyzývá Komisi, aby navrhla, jak vrátit clearingové činnosti zpět do EU;

9. konstatuje, že atraktivita EU coby investiční destinace se může zvýšit zefektivněním administrativních postupů; domnívá se, že součástí programu zjednodušování by mělo být i sladění legislativních rámců členských států, které by usnadnilo přeshraniční aktivity; vyzývá Komisi, aby více než směrnice využívala nařízení, a omezila tak diskreční pravomoci členských států, které by mohly vést k roztříštěnosti;

10. je i nadále odhodlán plnit cíle rámce pro udržitelné financování, aby bylo možné zajistit investice do přechodu na čistou energii;

11. domnívá se, že pro inovativní společnosti by mohlo být výhodné, kdyby existoval jednotný soubor celounijních pravidel; v této souvislosti připomíná návrh s názvem „Podnikání v Evropě: rámec pro zdanění příjmů“, který stanoví jednotný soubor pravidel pro výpočet základu daně z příjmů právnických osob;

12. vyzývá Komisi, aby vypracovala návrhy na vytvoření nástrojů, díky nimž by bylo snazší směrovat úspory domácností do produktivních investic; žádá Komisi, aby prostudovala myšlenku vytvoření investičního spořicího účtu EU nebo označení na úrovni EU pro jednoduché investiční produkty vhodné pro retailové investory, které by vycházelo ze společných kritérií nebo vlastností, jako je jednoduchost produktu, nízké náklady, alokace aktiv a metody zmírňování rizik; žádá Komisi zejména o to, aby posoudila účinnost společného označení pro investice, které jsou udržitelné a zůstávají v EU;

13. očekává, že Komise bude motivovat startupy a rostoucí podniky, aby se dále rozvíjely a kotovaly své akcie na burzách v EU; žádá proto, aby do budoucí Strategie EU pro startupy a scaleupy byla zařazena i kapitola o financování, jehož účelem bude zabránit přemísťování těchto podniků mimo EU;

14. vyzývá Komisi, aby preferovala takový program pro unii kapitálových trhů, který bude klást důraz na finanční stabilitu, zvýhodní přístup k rizikovému kapitálu a kapitálovým investicím a sníží příliš velkou závislost na bankovních úvěrech;

Zachování veřejných investic v zájmu odstranění mezery v produktivitě

15. domnívá se, že naléhavost, s jakou jsou zapotřebí opatření v oblasti obrany a dekarbonizace, znamená, že se mobilizace soukromých investic neobejde bez značné veřejné podpory;

16. obává se, že po roce 2026, kdy má skončit platnost Nástroje pro oživení a odolnost, veřejné investice prudce klesnou;

17. připomíná, že na úrovni EU emitují bezpečná aktiva evropští emitenti, jako jsou Evropská investiční banka, Evropský nástroj finanční stability, Evropský mechanismus stability a již od roku 1976 Evropské hospodářské společenství a poté sama EU[5]; připomíná, že fond na podporu oživení v rámci NextGenerationEU je největším stimulačním balíčkem, jaký kdy EU financovala, aby podpořila hospodářské oživení a ekologickou a digitální transformaci;

18. sdílí názor, že k dokončení unie kapitálových trhů a k řešení nedostatku investic, na nějž upozorňuje Draghiho zpráva, by významně přispělo emitování společného bezpečného aktiva, které by plnilo funkci pevné referenční hodnoty; doporučuje Komisi, aby posoudila, jaké vlastnosti mají bezpečná aktiva emitovaná na úrovni EU, a aby zveřejnila zprávu, která bude podkladem pro budoucí podobu bezpečného aktiva EU;

19. domnívá se, že zvýšené potřeby v oblasti obrany si v důsledku geopolitického napětí žádají okamžitou mobilizaci finanční podpory; vítá, že Komise připravuje návrh nového finančního nástroje ve výši až 150 miliard EUR, který bude určen k posílení obranných schopností EU v rámci plánu ReArm Europe; vyzývá Komisi a členské státy, aby zřídily zvláštní nástroj i v rámci Evropského mechanismu stability;

[5] Finanční ředitel Evropského mechanismu stability, „Developing European safe assets“, *Intereconomics*, prosinec 2023, https://www.esm.europa.eu/articles-and-op-eds/developing-european-safe-assets-article-intereconomics.

20. vybízí skupinu Evropské investiční banky, aby uzpůsobila svou úvěrovou politiku a více podporovala rizikovější investice, zejména do inovativních společností a projektů na podporu ekologické transformace;

21. vyzývá Komisi, aby zřídila útvar pro hospodářské zpravodajství, který by zjišťoval, jaké jsou potřeby a nedostatky evropského průmyslu a jaké tržní příležitosti se mu nabízejí, a který by vypracovával doporučení, mj. doporučení týkající se financování, s cílem reagovat na tyto výzvy z perspektivy EU;

°

° °

22. pověřuje svou předsedkyni, aby předala toto usnesení Radě a Komisi.

VYSVĚTLUJÍCÍ PROHLÁŠENÍ

Evropa čelí dvěma existenčním hrozbám. První hrozbou, dobře zdokumentovanou v několika zprávách, jako jsou zprávy Enrica Letty a Maria Draghiho, je riziko hospodářského a průmyslového úpadku, který povede k postupnému odchodu Evropské unie z celosvětové hospodářské a geopolitické scény. Druhá hrozba vyšla šokujícím způsobem najevo s invazí Ruska na Ukrajinu, návratem války na evropský kontinent a strategickou reorganizací Spojených států. Jedná se o neschopnost Evropské unie zajistit si vlastní strategickou autonomii a obranu a chránit se před stále bezprostřednějším ohrožením na vlastním území. Tato dvojí krize není ničím jiným než bezprecedentním testem schopnosti členských států společně investovat do budoucnosti a do samotného přežití EU. Proto nyní musí Evropská unie hledat cestu, jak znovu získat v rozpočtu manévrovací prostor a jak k investicím mobilizovat soukromý kapitál nejen na vnitrostátní, ale i – což je možná nejdůležitější – na evropské úrovni. EU musí nalézt způsob, jak financovat své obranné kapacity, aniž by se tím narušila její schopnost investovat do zelené a udržitelné reindustrializace, čistých technologií a evropských digitálních podniků, a jak se investicemi do vzdělávání a výzkumu připravit na budoucnost. V nedávno zveřejněné Draghiho zprávě se hovoří o nutnosti vynakládat na obnovu produktivity EU a na splnění jejích environmentálních a sociálních cílů nejméně 750 až 800 miliard EUR dodatečných investic ročně. Současné investiční prostředí v EU je však roztříštěné a vykazuje značné rozdíly, pokud jde o přístup k soukromému financování, zejména pro potřeby inovativních a rychle rostoucích společností. Jedním z důvodů, proč Evropská unie zaostává za čínskými a americkými konkurenty, je skutečnost, že pro její podniky, především pak pro malé a střední podniky, které potřebují růst, je obtížné zajistit si financování. Jednoduše řečeno, společnosti si dnes stěžují na nedostatečnou dlouhodobou poptávku. Od veřejných orgánů požadují regulační stabilitu, rychlost a schopnost reagovat, aby měly zajištěnu ochranu před nekalou obchodní soutěží, a konečně i dlouhodobé – mj. veřejné – zakázky. Evropa je v mnoha ohledech silná. Je to stále jednou z nejatraktivnějších ekonomických zón pro investice a má inovativní společnosti a vysoce kvalifikovanou pracovní sílu. Lze však tvrdit, že žije pod úrovní svých možností, neboť se jí dosud nepodařilo opatřit si nástroje a mechanismy nezbytné pro růst, jenž by odpovídal jejím ambicím. Řešení této dvojí krize se bude proto odvíjet od toho, nakolik bude EU schopna uvedené nástroje zavést. V tomto ohledu představují evropské úspory značné finanční prostředky, které Evropa nesmí ani nemůže přehlížet. To je velmi důležité i proto, že úspory evropských občanů často končí v zahraničních, zejména amerických fondech, které následně zpětně investují v Evropě a kupují evropské společnosti. Mobilizace úspor evropských občanů je proto otázkou politické, hospodářské a strategické suverenity a bude hrát zásadní úlohu, má-li být překlenuta propast v oblasti průmyslu mezi EU a ostatními velkými ekonomikami. Pouhé nasazení soukromých finančních prostředků však k řešení všech výzev, jež musí EU zvládnout, nebude stačit. Bude rovněž nezbytné mobilizovat značnou úroveň veřejných investic, zejména ve vysoce rizikových oblastech, jako je obrana a dekarbonizace. Tento návrh zprávy nastiňuje řadu opatření, která se na řešení těchto problémů zaměřují a mají vést k vytvoření integrovanějšího a účinnějšího kapitálového trhu v EU a k určení úlohy, jakou má při mobilizaci investic hrát veřejný sektor.

Posílení unie kapitálových trhů: K větší mobilizaci soukromých finančních prostředků nemůže dojít bez několika kroků. Zpráva žádá, aby byla agenda unie kapitálových trhů uspíšena a aby byl kladen důraz na zlepšení přístupu k rizikovému kapitálu a financování vlastním kapitálem, zejména pro inovativní společnosti. Rovněž zdůrazňuje, že k usnadnění přeshraničních investic a snížení roztříštěnosti je třeba více harmonizovat regulační rámce

mezi členskými státy. Dále trvá na tom, že je nutné dosáhnout pokroku na cestě k harmonizovanějšímu dohledu a k tomu, aby Evropský orgán pro cenné papíry a trhy (ESMA) získal přímé dohledové pravomoci nad celoevropskými tržními infrastrukturami. Zpráva zdůrazňuje, že je důležité vytvářet hospodářské příležitosti pro soukromé investice a nabízet konkurenceschopné výnosy. Zpráva trvá na tom, že úspory domácností musí směřovat do produktivních investic, a zkoumá možnost vytvoření investičního spořicího účtu EU nebo označení EU pro základní, jednoduché investiční produkty vhodné pro retailové investory. To by pomohlo nasměrovat úspory domácností do produktivních investic, zejména v udržitelných a inovativních odvětvích.

Klíčová úloha veřejných investic: Zpráva uznává, že k mobilizaci soukromých investic, zejména ve vysoce rizikových oblastech, jako je obrana a dekarbonizace, je zapotřebí značné podpory veřejného sektoru. Žádá, aby byl v rámci Evropského mechanismu stability (ESM) vytvořen specializovaný nástroj pro řešení větších potřeb v oblasti obrany, a doporučuje, aby Evropská investiční banka (EIB) upravila svou úvěrovou politiku tak, aby podporovala rizikovější investice. Zdůrazňuje taktéž, že pro snazší dokončení unie kapitálových trhů a pro řešení investičních potřeb, jak jsou určeny v Draghiho zprávě, je důležité emitovat společné bezpečné aktivum na úrovni EU. Vyzývá Komisi, aby posoudila, jaké vlastnosti mají bezpečná aktiva a zveřejnila zprávu, v níž nastíní jejich společné rysy. V neposlední řadě zpráva navrhuje zřídit evropský útvar pro hospodářské zpravodajství, který by pomáhal propojovat potřeby průmyslu s finančními nástroji. Zpravodajka vyzývá všechny zainteresované strany a spolunormotvůrce, aby na provedení těchto opatření spolupracovali, a zajistili tak, aby EU byla dobře připravena na výzvy 21. století.

PŘÍLOHA: SUBJEKTY NEBO OSOBY, OD NICHŽ ZPRAVODAJKA OBDRŽELA PODNĚTY

Zpravodajka v souladu s článkem 8 přílohy I jednacího řádu prohlašuje, že při vypracovávání návrhu zprávy obdržela podněty od těchto subjektů nebo osob:

Subjekt nebo osoba
Professor Mario Draghi, author of the report "The future of European competitiveness"
Enrico Letta, author of the report "Much More Than A Market"
Christian Noyer, author of the report "Developing European capital markets to finance the future"
European Investment Bank Group, President
European Central Bank, Division EU Institutions and Fora
European Securities and Markets Authority
European Stability Mechanism
Finance Watch
Bureau Européen des Unions de Consommateurs Union Fédérale des Consommateurs - Que Choisir
European Federation of Investors and Financial Services Users (Better Finance)
Association of European Long-Term Investors
Fairshare Educational Foundation (ShareAction); Third Generation Environmentalism Ltd; WWF European Policy Programme
Reclaim Finance
Euronext
Euroclear
Deutsche Börse Group
InvestEurope
Blume Equity
Assicurazioni Generali S.p.A
Association for Financial Markets in Europe
Mouvement des Entreprises de France
European Sustainable Investment Forum
Digital Europe
CleanTech Europe
Verkor
European Trade Union Confederation
Deutscher Gewerkschaftsbund
Austrian Federal Chamber of Labour
Centre for European Policy Studies

Výše uvedený seznam je sestaven na výhradní odpovědnost zpravodajky.

Pokud jsou na seznamu uvedena jména, funkce, případně jména i funkce fyzických osob, zpravodajka prohlašuje, že příslušné fyzické osoby byly seznámeny s prohlášením Evropského parlamentu o ochraně osobních údajů č. 484 (https://www.europarl.europa.eu/data-protect/index.do), které stanoví podmínky platné pro zpracování jejich osobních údajů a práva související s tímto zpracováním